

Kúria

v é g z é s

Az ügy száma: Bfv.I.486/2019/7.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: . Csák Zsolt a tanács elnöke
. Gimesi Ágnes előadó bíró
. Sebe Mária bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2019. december 9.

Az ügy tárgya: emberölés büntette

Terhelt(ek): terhelt

Elsőfok: árdi Törvényszék 1.B.99/2017/39. számú ítélet
2017. május 11., tárgyalás

Másodfok: écsi Ítéltábla Bf.III.40/2018/9. számú ítélet
2018. november 21.

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: terhelt meghatalmazott védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés büntette miatt folyamatban volt büntetőügyben a Szekszárdi Törvényszék 1.B.99/2017/39. számú, valamint a Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.III.40/2018/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem újíthat be.

Indokolás

I.

1.

- [1] A Szekszárdi Törvényszék a 2017. május 11. napján kihirdetett 1.B.99/2017/39. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki emberölés büntetében [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés k) pont]. Ezért öt tizenkét év - fegyházban végrehajtandó - szabadságvesztésre és tíz év közügyektől eltiltásra ítélte. Az általa előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásába beszámította. Megállapította, hogy a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a bűnjelekről, valamint a felmerült bünygyi költség viseléséről.
- [2] Az elsőfokú ítélet ellen bejelentett ellentétes irányú fellebbezések alapján másodfokon eljáró Pécsi Ítéltábla a 2018. november 21. napján meghozott és kihirdetett Bf.III.40/2018/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a bűnjelekre és a bűnygyi költség viselésére vonatkozó

rendelkezéseket pontosította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

II.

1.

- [3] A jogerős ítélet ellen a terhelt meghatalmazott védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt - tartalma szerint - elsődlegesen a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján a terhelt felmentése érdekében, másodlagosan a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában írt okból a bűncselekmény törvénysértő minősítése és a kiszabott törvénysértő büntetés miatt.
- [4] Felülvizsgálati indítványában sérelmezte, hogy a nyomozó hatóság a terhelt vallomását eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerezte be. Érvelése szerint a nyomozó hatóság által is ismert tény volt, hogy a terhelt alkoholista és „ezt kihasználva folyamatos pszichikai nyomás alatt tartották, megfosztották a szabad védő választás jogától.” Kifogásolta továbbá, hogy - az eljárási cselekmény idején hatályos - 1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról 180. § (1) bekezdését megsértve a nyomozó hatóság olyan kérdéseket tett fel a terheltnek, amely a választ is magában foglalta.
- [5] Kifejtette továbbá, hogy a bizonyítékként megjelölt terhelti vallomásról készült jegyzőkönyv sérti a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 94. § (1) bekezdésében írtakat is, és a „le nem írtak” célja az ellenőrizhetetlenség biztosítása volt. E körben indítványozta, hogy a Kúria a II. és III. számú fellebbezés kiegészítését és a videófelvételről készült leíratot is vegye figyelembe.
- [6] A fentiek alapján elsődlegesen a terhelt beismerő vallomásának bizonyítékok köréből való kizárását és erre alapítva a terhelt felmentését indítványozta.
- [7] Másodlagosan a bűncselekmény törvénysértő minősítésének megváltoztatását és a büntetés enyhítését tartotta indokoltnak. Álláspontja szerint „ha a terhelt lenne az elkövető, ez esetben is csak halált okozó testi sértés vonatkozásában lehetne bűnösnek kimondani.”.
- [8] Okfejtése szerint a terhelt szándéka nem ölésre hanem a védekezés, ellenállás lebírására irányult. Ugyanakkor utalt arra is, hogy a terhelt elkövetéskori tudattartalmának vizsgálatára nem lehet kihatással a tényállás felderítetlensége.
- [9] Az elkövetési eszköz tekintetében előadta, hogy azt a bűncselekmény helyszínén találta a terhelt, így „nem élet kioltására készült”. Érvelése szerint kizárólag az elkövetési eszközből nem lehet a terhelti szándéokra következtetést levonni.
- [10] Az elkövetési eszköz tükrében „elgondolkodtató”-nak tartotta a sérülések helyét és számát, mert érvelése szerint „egy erős ütés és halott a sértett”.
- [11] Valószínűsítette, hogy a cselekmény „inkább indulati,, jellegű lehetett, azonban - álláspontja szerint - azt a nyomozó hatóság nem derítette fel.
- [12] Kiemelte, hogy az igazságügyi orvosszakértő megállapította: a sértett életét a szakszerű orvosi beavatkozás megmenthette volna, ami azt igazolja, hogy a terhelt szándéka nem ölésre irányult. Továbbá az igazságügyi orvosszakértői vélemények rögzítették, hogy a sértett halálát traumás schok okozta, azonban a terhelt nem tudhatta, hogy a sértett milyen megbetegedésekben szenved, így azt sem, hogy a testi sértés bekövetkezése ilyen eredményhez vezet. Ez utóbbi büntethetőséget kizáró okot alapol meg.
- [13] Mindezek alapján a Kúria 3/2013 Büntető Jogegységi határozatára is figyelemmel a terhelt cselekményének minősítése helyesen nem emberölés büntette, hanem halált okozó testi sértés büntette.

2.

- [14] A Legfőbb Ügyészség a BF.103/2019. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, érdemében alaptalannak találta.
- [15] Kifejtette, hogy az indítvány a bizonyítékok értékelését és ez alapján a tényállást támadó részében a törvényben kizárt. Így nem vizsgálható, hogy a bíróság a tényállás alapjául miért fogadta el a terhelt utóbb visszavonni szándékozott beismerő vallomását.

- [16] Az eljárásjogi szabálysértés tekintetében arra hivatkozott, hogy a nyomozás során felmerült esetleges eljárási szabálysértés felülvizsgálat alapját nem képezheti. Ugyanakkor utalt arra is, hogy ez a kifogás nélküli a ténybeli alapot, mert a terhelt maga kérte a kihallgatását és elfogadta a kirendelt védő jelenlétét.
- [17] Az anyagi jogszabálysértéssel kapcsolatos érvelést a Legfőbb Ügyészség alaptalannak tartotta. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság törvényesen minősítette a terhelt cselekményét emberölés büntettének, és e minősítés indokait helytállóan részletezte. Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, és a megtámadott határozatokat hatályában tartsa fenn.
- 3.
- [18] A terhelt meghatalmazott védője a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára észrevételt tett, melyben a felülvizsgálati indítványát fenntartotta.
- [19] Előadta, hogy felülvizsgálati indítványában nem vitatta a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét és nem támadta a jogerős ítéletben megállapított tényállást.
- [20] Hivatkozott arra, hogy „nem a nyomozóhatóság szabálysértését” kérte számon, „hanem azt, hogy az eljáró bíróság felhívás ellenére miért nem akarta észrevenni, ez pedig már a BÍRÓSÁG” szabályszegése.
- [21] Kifejtette, hogy a BH-ra hivatkozás két problémát hordoz magában, egyrészt „nincs két büntetőügy, eset, ami ugyanaz lenne; másrészt ... az önálló gondolkodás és vélemény alkotás lehetőségétől” foszt meg.

III.

- 1.
- [22] A Kúria a meghatalmazott védő felülvizsgálati indítványát részben törvényben kizártnak, érdemében alaptalannak találta.
- [23] A felülvizsgálat a Be. 648. § a), b) és c) pontjában meghatározott felülvizsgálati okokból, és kizárólag a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás alapulvételével vehető igénybe.
- [24] A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint, ha az alapügyben eljáró bíróságok büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg a terhelt bűnösségét, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja értelmében ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.
- [25] 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdése feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértések kimerítő felsorolását adja.
- [26] A Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott abszolút eljárási szabálysértések a következők:
„a) a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, vagy a tárgyaláson a tanács tagjai nem voltak mindvégig jelen,
b) az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt,
c) a bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárásra vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el,
d) a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező,
e) a bíróság az 567. § (1) bekezdés a)-b) és d)-e) pontjában, valamint (2) bekezdésében meghatározott valamely ok törvénysértő megállapítása miatt az eljárást megszüntette,
f) az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.”.
- [27] A meghatalmazott védő felülvizsgálati indítványában a nyomozás során megvalósított eljárási szabálysértést sérelmezett, ami nem minősül feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási

szabálysértésnek, így - mint arra a Legfőbb Ügyészség átiratában helyesen hivatkozott - felülvizsgálat alapját nem képezheti.

- [28] A nyomozás során esetlegesen elkövetett eljárási szabálysértés relatív - feltétlen hatályon kívül helyezést nem eredményező, a Be. 609. §-ban meghatározott - eljárási szabálysértésnek minősülhet, ami felülvizsgálati eljárásban nem sérelmezhető (BH 2015.154.).
- [29] A Kúria itt kíván utalni arra, hogy a közzétett eseti döntések az egységes bírói gyakorlat kialakítását, a vitás jogkérdésekben való eligazodást és ebből következően a jogbiztonságot szolgálják. Így a Kúriai Határozatokban közzétett eseti döntések ismerete a jogalkalmazást segíti elő és a jogi érvelés egyik eszköze.

2.

- [30] A felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye.
- [31] Mindez azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Ennek megfelelően a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve annak mértéke vitatására. Minderre tekintettel azt, hogy történt-e az ügyben büntető anyagi jogsértés, a Kúria kizárólag az ítéletben rögzített tények alapulvételével vizsgálhatja.
- [32] A Kúria az irányadó tényállás általános meghatározása körében kihangsúlyozza, hogy a tényállás a másodfokú bíróság által tett kiegészítésekkel, helyesbítésekkel irányadó a felülvizsgálati eljárásban (EBH 2011.2385). Mindezekre tekintettel a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapulvétele mellett a felülvizsgálati indítvány tartalma szerint hivatkozott Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában és a b) pont ba) alpontjában meghatározott okból bírálta felül.
- [33] A meghatalmazott védő azon indítványa, hogy a Kúria a terhelt nyomozás során tett beismerő vallomását zárja ki a bizonyítékok köréből - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés hiányában -, a bizonyítékok értékelése körébe tartozik. A Kúria - a törvény kizáró rendelkezése alapján - nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a terhelt nyomozás során tett beismerő vallomását helyesen fogadták-e el a tényállás alapjául, vagy azt - a védő által hivatkozott relatív eljárási szabálysértés okából - ki kellett volna zárniuk a bizonyítékok köréből.
- [34] A teljesség érdekében a Kúria utal arra, hogy a terhelt nyomozás során tett beismerő vallomásának kizárására vonatkozó indítvány egyben a jogerős ítéletben megállapított és így a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállást is támadta, mert e vallomás kizárásával más tényállás megállapítására kívánta alapítani a terhelt felmentését.
- [35] Mindezek alapján a terhelt felmentésére irányuló indítvány törvényben kizárt, mert a bizonyítékok értékelésének vitatásán és a jogerős ítéletben megállapított tényállás támadásán alapul.

3.

- [36] A jogerős ítéletben megállapított és így a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a terhelt gyermekkorától kezdve ismerte a szomszédságában lakó sértettet. A sértett az utóbbi években megromlott egészségi állapota miatt már a házát nem tudta elhagyni. A sértett súlyos általános érlemeszesedésben, koszorúér elmeszesedésben, inzulinnal kezelt cukorbetegségben, szívizom túltengésben és csípő- és térdízületi elfajulásban szenvedett, valamint koszorúerek érathidálás utáni,

szívinfarktus és hasi ütőéren végrehajtott műérbeültetés utáni állapotban szenvedett. A sértett mozgásában korlátozott volt.

- [37] A terhelt rendszeresen fogyasztott szeszes italt, alkoholfüggő.
- [38] 2014. december 16-án napközben 1 liter bort és 0,5 dl pálinkát fogyasztott, majd az este 18 óra és 21 óra közötti időben további 2-3 üveg sört ivott meg. A sértett a délutáni órákban kisebb mennyiségű szeszes italt fogyasztott.
- [39] A terhelt az italboltból 21 óra körüli időben indult haza gyalogosan. 21 óra 10-15 perc körüli időben a sértett háza előtt elhaladva észlelte, hogy a sértett házában a verandaajtó résnyire nyitva van. Ezt észlelve átmászott a kerítésen és bement a sértett házába.
- [40] A sértett a kései órákban már nem várt látogatót, így meglepődött és megijedt a terhelttől, akivel kiabálni kezdett, majd támadólag megindult felé. A terhelt a sértett reakciójától ugyancsak megijedt és ezért amikor a sértett odaért hozzá, őt két kézzel mellkastájékon ellökte magától, amitől a sértett az ágya és a mellette lévő asztal közé, részben az ágyra a bal oldalára zuhant. A sértett ekkor nem kiabált, nem szólt, de próbált felkelni. A terhelt ekkor magához vett egy - a büntetőeljárás során fel nem lelt - kb. 7-8 centiméter tompa élű baltát és azzal elkezdte ütlegelni a sértettet.
- [41] A terhelt a sértett feje és válla irányába az eszközzel legalább kétszer nagy erejű, majd több közepes erejű ütést mért. A sértett a jobb karjával hadonászva megpróbálta a támadást elhárítani, míg a bal karját az arca és a homloka elé tartotta védekezésül. A terhelt a sértett bántalmazását addig folytatta, amíg ő a karjával védekezett, majd miután már nem mozdult a sértett a terhelt felhagyott a bántalmazásával, mely kb. 2-3 percig tartott.
- [42] A terhelt a bántalmazás során az eszközzel legalább kétszer nagy erővel, legalább ötször közepes erővel találta el a sértett fejét, ezen túlmenően további két ütést mért a sértett feje irányába, de ezek az ütések a sértett védekezésül feltartott bal karját érték.
- [43] A sértett a sérüléseket fekvő testhelyzetben szenvedte el.
- [44] A sértett fejére mért ütések következtében a hajas fejbőr fejsisak állományában, a bal oldalon, a homlokcsont-halántékcsontról és falcsont vetületében 16x14 centiméteres területben foltos, szederjes - bevérvést - és a hajas fejbőr folytonosság megszakítódásait, a bal oldali halántéki izomzat tapadási vonalánál, illetve a halántéki izomzat állományában bevérvést, a koponyatető csontjain, a középvonal mellett 3 milliméterre kezdődő és a haránt irányába balra, a fülkagyló irányába terjedő zezgugos lefutású, 14 centiméter hosszúságú törésvonalat, a kemény burkon belül, jobb oldalon 2-2 milliméter vastagságú vérömleny kialakulását, a lágy agyhártyák alatti keskeny résben, a bal félteke homloklebenyének csúcsán, illetve a jobb félteke fali lebenyének területében kis kiterjedésű bevérvéseket, az agyalapi felszínén a lágy agyhártyák alatti keskeny résben filmszerű vérömleny kialakulását, mérsékelt fokú agyvizenyőt, az agyállomány diffúz sorvadását, az agykamrák mérsékelt, másodlagos jellegű tágulatát, és a törzsdüci magok és kéregállomány oxigénhiányos (hypoxiás) állapotát, a koponyaalap csontjait, a baloldali középső koponya gödörben, a dobüreg felső falak mellett elhelyezkedésű törésvonalát, a dobüreg bevérvését, illetve mellkasfali zsírszövetben a mellkas felső izomzatában a bal vállízület környezetében foltos, szederjes-fekete bevérvést szenvedett el. A sértett a csontos vázban a koponyafedél csontjai a bal oldali középső koponyagödörben, a baloldali csontos szemüreg alsó peremén, a bal felső állkapocs csonton, és járomcsonton szenvedett el töréseket.
- [45] A sértett az ütések hatására a szoba padlóján elterült. Az ütlegeléstől magatehetetlenné vált és ezért segítséget nem tudott hívni annak ellenére, hogy halála a bántalmazást követően kb. 1-2 óra múlva következett be.
- [46] A halálának közvetlen oka a bántalmazással közvetlen okozati összefüggésben álló traumás vérzéses shock volt. Az elszenvedett bántalmazás következtében kialakult sérülések és a halál beállta között közvetlen okozati összefüggés állapítható meg.
- [47] A halálának a bekövetkezésében közrehatottak a természetes okú megbetegedései, mivel a traumás vérzéses shock gyors előrehaladását, visszafordíthatatlanná váló állapotát elősegítették.

[48] A bántalmazást követően a terhelt a sértett fürdőszobájában megmosta a kezét, majd a lakásból távozva, a kertek alatt haladva, 23 óra tájban ért haza. Otthon a kazánházban a terhelt levetkőzött és a ruházatát - a cipője kivételével - elégette.

4.

[49] A Kúria a védő anyagi jogszabálysértésre hivatkozó indítványát nem találta alaposnak.

[50] A meghatalmazott védő helyesen hivatkozott arra, hogy az élet és testi épség védelméről szóló 3/2013. Büntető Jogegységi határozat ad iránymutatást, fogalmaz meg alapvető szempontokat annak eldöntéséhez, hogy a terhelt cselekménye emberölés büntettének [Btk. 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés k) pont], avagy ölési szándék híján testi sértés büntettének [Btk. 164. § (1) bekezdés, (8) bekezdés] minősül. Az elhatárolás a tárgyi és alanyi tényezők körütekintő vizsgálatával végezhető el.

[51] A következetes ítélkezési gyakorlat szerint a két bűncselekmény elhatárolása az elkövetőnek a cselekmény véghezvitele időpontjában fennálló konkrét tudattartalma alapján történhet. Emberölés esetén az elkövető tudata átfogja a sértett halála bekövetkezésének lehetőségét, és ezt kívánja, vagy ebbe belenyugszik. Ezzel szemben a halált okozó testi sértés esetében az elkövető szándéka csupán testi sérülés előidézésére irányul és a halálos eredményre kizárólag a gondatlansága terjed ki.

[52] Az elkövetéskor fennálló tudattartalomra a külvilágban megnyilvánult és így megismerhető tárgyi és alanyi tényekből lehet és kell visszakövetkeztetni (3/2013. számú BJE, BH 2010.289.).

[53] Az irányadó tényállás alapján tárgyi tényezőket vizsgálva megállapítható, hogy a terhelt az élet kioltására alkalmas eszközzel, baltával bántalmazta a sértettet, mellyel legalább kétszer nagy erővel, míg ötször közepes erővel a sértettet fejen ütötte. A sérüléseket a sértett a fején, mellkasán, valamint a kezén, könyökén és bal alkarján szenvedte el. Az utóbbi sérülések a sértett védekezését igazolták. Így a terhelt ütései életfontosságú testrészeire irányultak. A terhelt a bántalmazást addig folytatta, amíg a sértett védekezett a támadással szemben. A bántalmazás 2-3 percen keresztül tartott, így intenzív jellegű volt.

[54] Az a tény, hogy a terhelt legalább hétszer, ebből 2 esetben nagy erővel ütötte meg a sértettet, s ezek életfontosságú szerveket tartalmazó testtájékat, az arckoponyát érték, az eshetőleges ölési, s nem a testi sértési szándéka enged következtetni (BH 2017.174., BH 2010.289.).

[55] A terhelt a bántalmazást követően a sértett fürdőszobájában megmosta a kezét, az elkövetési eszközt magával vitte, azaz a bizonyítékok megsemmisítése érdekében cselekedett.

[56] A terhelt a magatehetetlen sértettet a lakóházban magára hagyta, ezzel a segítség hívására képtelen sértett által elszenvedett sérülések következményeként a sértett halálába belenyugodott, ami az ölési szándék megállapítását alapozza meg.

[57] Ezekből a tényekből okszerűen vontak következtetést az alapügyben eljáró bíróságok arra, hogy a terhelt szándéka a sértett megölésére irányult és a lehetséges következmény iránt közömbös volt, abba belenyugodott. Az ölésre irányuló szándék megállapíthatóságát nem zárja ki az a tény, hogy az elkövetési eszközt a bűncselekmény helyszínén veszi magához a terhelt, az a rögtönös szándék kialakulására enged következtetni, ami az előre kiterveltség megállapíthatóságát zárja ki.

[58] A védő a felülvizsgálati indítványában arra hivatkozott, hogy a sértett megbetegedései és az elszenvedett sérülések együttes hatása vezetett a traumás shock kialakulásához, amely a sértett halálát eredményezte. A meghatalmazott védő ezzel a jogerős ítéletben megállapított tényállást támadta, ami annak támadhatatlansága folytán nem foghatott helyt. Az alapügyben eljáró bíróságok az igazságügyi orvosszakértők véleményeit elfogadva azt állapították meg, hogy a sértett halálát az elszenvedett sérülésekkel közvetlen okozati összefüggésben álló traumás vérzéses shock okozta, és a sértett megbetegedései kizárólag a shock gyors előrehaladását eredményezték.

[59] Így a sértett bántalmazása indította el a halálhoz vezető okfolyamatot, a terhelti bántalmazás nélkül a sértett halála nem következett volna be, azaz ez volt az eredmény sine qua nonja.

Az irányadó tényállás alapján a sértett megromlott egészségi állapota kizárólag közreható ok volt az eredmény bekövetkezésében, a sértett halála a megbetegedései hiányában is bekövetkezett volna a

bántalmazás miatt kialakult traumás vérzéses shock miatt. Így a sértett egészségi állapotának a cselekmény büntetőjogi megítélése szempontjából nincs jelentősége.

- [60] A védő azon érvelése, hogy a sértett életét a szakszerű orvosi beavatkozás megmenthette volna, hipotetikus jellegű, mert a jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a terhelt a sértettet addig bántalmazta, amíg védekezett, majd ezt követően a lakóházban a magatehetetlen sértettet magára hagyta, így az orvosi beavatkozás lehetősége csak elméleti lehetőségként fogalmazódhat meg, amelynek megtörténte nem az ölési szándék megállapíthatóságára, hanem a bűncselekmény stádiumára lett volna kihatással (kísérlet vagy befejezett).
- [61] A meghatalmazott védő okfejtése szerint a bűncselekmény indulati jellegű magatartás volt, azonban ennek megítélése tekintetében a tényállást felderítetlennek ítélte meg.
- [62] A Kúria a védő által kifejtettekre tekintettel rámutat arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített vagy ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.), azaz a tényálláshoz kötöttségből eredően az irányadó tényállás megalapozottságát a Kúria nem vizsgálhatja (BH 2016.264., BH 2010.324.).
- [63] A teljesség érdekében a Kúria utal arra, hogy az indulati tényező abban az esetben eredményezheti az emberölés privilegizált esetének, az erős felindulásban elkövetett emberölés büntettének a megállapítását, ha a terhelt cselekvőségét méltányolható indok vezérelte, azonban erre vonatkozó megállapítást az irányadó tényállás nem tartalmaz (BH 2019.174.).
- [64] A meghatalmazott védő hivatkozott arra is, hogy a terhelt cselekvőségének indoka „védekezés, az ellenállás lebírása” is lehetett.
- [65] A Kúria megállapította, hogy a Btk. 22. § (1) bekezdésében meghatározott büntethetőséget kizáró ok, a jogos védelem megállapítása az irányadó tényállás alapján kizárt.
- [66] Jogos védelem okából nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.
- [67] A jogerős ítéletben megállapított tényállás azt tartalmazza, hogy a terhelt 21 óra utáni időpontban, engedély nélkül ment be a sértett házába, akit, amikor észlelte, hogy a terhelt a házában van, megijedt és azért a 74 éves, mozgásában korlátozott sértett támadólag lépett fel a terhelttel szemben, aki őt a mellkasánál fogva ellökte, majd a földön fekvő - onnan felállni akaró - sértettet baltával a fején többször megütötte. Így a bántalmazás megkezdésekor a terhelt felé irányuló jogtalan támadás, vagy ezzel fenyegető helyzet nem állt fenn, ebből eredően a jogos védelem megállapítása kizárt.
- [68] Az irányadó tényállás szerint a sértett egészségi állapotát a terhelt ismerte, a súlyos megbetegedéseiről, mozgáskorlátozottságáról tudott (Szekszárdi Törvényszék 1.B.99/2017/39. számú ítélet 6. és 7. bekezdés, Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.III.40/2018/9. számú ítélet 6. oldal 4. bekezdés). Így a meghatalmazott védő tévesen hivatkozott arra, hogy a terhelt vonatkozásában a tévedés, mint büntethetőséget kizáró ok megállapításának van helye. Ezt egyrészt kizárja az a tény, hogy a terhelt a sértett egészségi állapotával tisztában volt. Másrészt a halálos eredmény bekövetkezésében oki szerepe nem a sértett megbetegedéseinek, hanem a baltával való bántalmazásnak volt, a sértett egészségi állapota kizárólag felgyorsította ezt az okfolyamatot. Jelentősége annak van, hogy az irányadó tényállásban foglaltak szerint a terhelt magatartása indította el a halálhoz vezető okfolyamatot.
- [69] Töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy az ölési cselekmény és a bekövetkezett halálos eredmény közötti okozati összefüggés nem szakad meg, ha közreható oknak - jelen esetben a sértett betegségeinek - is szerepe volt a sértett halála bekövetkezésében (BH 2010.289.).
- [70] Mindezek alapján a terhelt feltétlenül felismerte, hogy magatartásával a sértett életét is kiolthatja, s ha ezt kifejezetten nem is kívánta, a halálos eredmény lehetőségbe is belenyugodva cselekedett, így a terhelt cselekményének a bűncselekmény elhárítására idős koránál, vagy fogyatékosságánál fogva

korlátozottan képes személy sérelmére elkövetett emberölés büntettének minősítése törvényes, e minősítés megváltoztatására nem kerülhetett sor.

[71] Felülvizsgálati eljárásban a büntetés revíziójára csak akkor van lehetőség, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt került sor törvénysértő büntetés kiszabására. A bünteteskiszabás önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti (BH 2005.337.). A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja értelmében - a bűncselekmény törvénysértő minősítésén túlmenően - a büntetés kizárólag a büntető törvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésének megsértése alapján támadható, amennyiben a nemében és/vagy mértékében törvénysértő (EBH 2011.2387., BH 2012.239., BH 2005.337., BH 2016.264.II.). Ilyen törvénysértésre a terhelt meghatalmazott védője nem hivatkozott, és azt a Kúria sem észlelt.

[72] Miután a felülvizsgálati indítvánnyal támadott minősítés törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt, a kiszabott büntetés megváltoztatására nem kerülhetett sor.

5.

[73] A Kúria a Be. 659. § (5) bekezdése alapján hivatalból lefolytatott vizsgálata alapján megállapította, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértést nem vétettek.

6.

[74] Mindezekre figyelemmel a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése értelmében tanácsülésein eljárva a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján - hatályában fenntartotta.

[75] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. A végzés ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát kifejezett rendelkezéssel a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki.

[76] Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) és (7) bekezdésén alapul azzal, hogy - a Be. 656. § (4) bekezdése szerint - az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

, 2019. december 9.

Dr. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Gimesi Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Sebe Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
TóthLné
bírószági tisztviselő